

ja, poljedelstvo in vinogradništvo, a prazne bodo ostale pa tudi davčne blagajne . . .

Na ravno kar navedena žalostna in že pogubonosna dejstva bi se morali vsaj ozreti naši za obstoj države odgovorni oblastniki pri jesenskem zasedanju parlamenta.

Naša družina in kat. shod.

(Resolucije kat. shoda).

O družini in ženskem vprašanju.

I. Katoliški shod ugotavlja z obžalovanjem, da je družina resno ogrožena v pogojih gnutnega obstanka in npravnih temeljev. Ker je družina življenska in naravna prvina, podlaga in korenina vsej družbi, in ker pomenja propadanje družine — propadanje vse družbe, zato:

1. pozivlja poslance, naj potom socialne zakonodaje skušajo urediti gospodarske razmere, kakršne so potrebne za ustanavljanje in povoljno uspevanje družin; delajo naj na to, da se potom zakonodaje prav posebno zaščiti družina in da se vse zatre, kar nasprotuje življenjskim in npravnim namenom družine; (zaščita zakona po krščanskem pojmovanju, zaščita otrok, rojenih in nerojenih, pobijanje nenravnosti in spolnih kug);

2. pričakuje od avtonomnih in drugih javnih oblastev in zastopstev ter od gospodarskih in strokovnih organizacij, da pospešujejo blaginjo družin (z družinskimi stanovanji, z oskrbo življenjskih potrebščin);

3. naroča se vsem organizacijam, posebno prosvetnim, da usmerijo vse svoje delovanje v prilog družinskemu življenju ter dopolnjujejo cerkveno prizadevanje z odgojo in izobrazbo odrasle mladine po znanstvenih načelih prave skrbi za zdrav in krepak rod, ki se popolnoma skladajo z versko-npravnimi zahtevami;

4. svetuje razumnikom, da se pri razglabljanju družabnih razmer prav posebno ozirajo na ustroj najbolj naravne in prvinske družbe, ki je družina, in s tega vidika zajemljejo smernice za urejevanje drugih družabnih razmer.

II. Katoliški shod istotako z obžalovanjem ugotavlja, da je vsled nezdravih razmer dobršen del ženstva stalno odtegnjen svojemu prvotnemu in naravnemu poklicu in prisiljen v razne pridobitne poklice, kar je v veliko kvar ženstvu in družbi sploh, zato

1. pozdravlja vsakršno prizadevanje, ki naj omogoči ženstvu, da se vrne k svojemu naravnemu, ali vsaj sorodnim poklicem;

2. zahteva za ženstvo, ki opravlja moškim poklicem enakovredno delo, iste gospodarske in socialne pravice, kakršnih so deležni moški;

3. sploh pa zahteva za ženstvo popolno enakopravnost in posebno zakonito varstvo, ki ga potrebuje po svoji naravi.

Družina in verska vzgoja.

Ker je temelj vsega zasebnega in javnega življenja družina, zato opozarja katoliški shod, da je treba družinskemu življenju posvečati največjo skrb.

1. Življenje po družinskih ne sme biti v škodo družinskemu življenju.

Gotovo je bila na Hrvaškem že tedaj udomačena hvalevredna navada, da je ljudstvo samo na kratko sodilo, a bolj na dolgo in občutno kaznovalo tatvino na sejmišču.

Ostavljal sem h kolu privezanega in še vedno od posameznikov batinanega malenkostno tatinskega mešetarja in se približal drugemu oddelku sejmišča: konjskim prodajalcem, kupcem in mešetarjem. Na tem tržišču je kar mrgolelo konj, pa bolj slabih, kljusaste vrste; med prodajalci ter kupci je bila pretežna večina ciganov in Hrvatov iz bolj južnih krajev. Krega, krika in robantanja je bilo na konjskem sejmišču mnogo več nego na govejskem.

Eni so tekali s konji, drželi jih za uzde in štrkajoč jih po cigansko z bičem od zadej, da kupec ne vidi udarcev, drugi so gledali konjske zobe, tretji vozili ob obrobkih sejmišča — — — Na konjskem tržišču je bilo zelo, zelo živahno, jaz sem se zatopil v razne prizore poštene in nepoštene konjske trgovine in pozabil na govejskega mešetarja in hrvaške batine.

Na konjskem sejmišču je na mah vse utihnilo — — — Oni, ki so tekali po cigansko s konji in oni, ki so vozarili, so obstali — — — Skozi vhod na tržišče je peljal za močno uzdo konja dolg in bolj staričav Hrvat. Konj se je navdušeno spenjal kvišku, stopical več po zadnjih kot na prednjih nogah ter zgedal koj na prvi pogled, da je prvovrstna žival, ki zasluži občno pozornost celega sejmišča.

«Imbra!», «Imbra!» so kričali sejmarji in mu delali prostor, da se je mogel postaviti s svojo posebnostjo na sredini tržišča. Hrvatje in cigani so se zbrali krog novodošlega konja, ki je nemirno prhal okrog sebe, kopal zemljo s prvo nogo in dvigal po koncu rep.

Žival je bila mršava, črnkasta, a njena živahnost ter nemirnost sta razodevali zlahtnejšo kri kot se je pretakala po drugih ciganskih in hrvaških kljusetih na sejmu.

Strokovnjaško ogledovanje konja se je začelo od zob do kopit in brž so se zbrali kupci ter mešetarji na strani kupcev in prodajalca.

Trgovina glede tega na lisinskem sejmu izvanrednega konja je postala takoj zelo hrupna, roka na roko je pokala, Imbra je letal s konjem sem ter tja brez ciganskega švikanja z bičem od zadej — — — Žival je

2. Pri vseh naših zahtevah po verski šoli se ne sme pozabiti, da je končno največ ležeče na domači vzgoji.

3. Starši naj se dobro zavedajo svojega svetega in resnega poklica; naj ne pozabijo, da je dober vzgled najizdatnejše vzgojno sredstvo.

4. Priporoča se, da se mladeniči in dekleta, ki nameravajo stopiti v zakonski stan, o pravem času temeljito pouče o dušni in telesni vzgoji otrok. Sviri se pred sklepanjem mešanih zakonov.

5. Da bodo naše družine bolj prešinjene verskega duha in bodo v božjem varstvu lažje vršile svojo dolžnost, katoliški shod ponovno najtopleje priporoča posvetitev družin Jezusovemu Srcu: da se bodo družine v resnici po božjem Srcu posvečale, da bo po njih posvečen ves narod.

Razmišljanje o napredku v kmetijstvu.

Splošen uvod.

Najvažnejša in najzanimivejša je brezdvomno razmišljanje o splošnem razvoju vsega bitja. Če pogledamo v najstarejšo dobo nazaj, v ono pradobo, odkar se je začelo prvo življenje na zemlji in preletimo v naših mislih celo dolgo črto razvoja do danes, se bomo dotaknili gotovo najlepših in najmarkantnejših točk svetovne zgodovine. Spisali bi lahko debele knjige o tem, a kljub temu bi ne popisali niti najglavnejših stopenj splošnega razvoja. Predvsem moramo pomisliti, da nobena stvar nobeno drevo ali žival ne izgine, ampak se le spremeni v drugo snov. Vse, kar najdemo v vsemiru od najstarejše dobe do danes, je le produkt vesplošnega organskega razvoja v več ali manj izpremenjeni obliki. Nobena stvar, bodisi živa ali neživa ni prišla dovršena na svet, temveč je potrebovala daljšo ali krajšo dobo časa, predno je zadobila popolnejšo in stalnejšo obliko. Ker je vsako stvarjenje podvrženo toku razvoja, je umevno, da človeku sploh ni mogoče zadrževati tega splošnega razvoja ali pa samo za nekaj časa. Tudi bi se vsako zadrževanje razvoja na dotičnem bitju kruto maščevalo. Mi tega v vsemiru niti ne opazimo, ker je doba našega življenja za to veliko prekratka. Doba našega življenja na zemlji je za svetovno zgodovino skoro brezpomembna, če pomislimo, da obstoja človeštvo na našem planetu že več tisoč let. Brahmani — neka posebna verska sekta v Indiji — trde celo z vso natančnostjo, da obstoja človeštvo na zemlji 1.655.884.722 let.

O razvoju kmetijstva.

Preidimo k razmišljanju o razvoju najvažnejše pango svetovnega narodnega gospodarstva, to je kmetijstva. S kmetijstvom se je pričelo za človeka tudi še le človeško življenje, kajti dokler človek ni poznal kmetijskih rastlin in njih hranilne vrednosti, se je preživljal enako kot žival ob koreninju in sadežih rastlin, ki jih je našel v naravi. Užival je vse v surovem in nepriljubljenem stanju. Ker ni imel okusa današnjih sladkosnedežev, mu je šlo v slast vse, tudi količkaj užitno in za prehrano človeškega telesa uporabno. Šele potem, ko se mu je posrečilo, da se je lahko poljubno posluževal

žela zasluženo zadovoljstvo in po kratki uprežni vožnji se je dobil kupec, ki je udaril na par stotin kron za ognjevitega dirkača.

Gledal in opazoval sem lastnika živali bolj kot konja in uganil, da je bil to prav taisti Hrvat, ki je okrog devete ure predpoldne pasel konja na deteljišču v Miljani pred Lesincami. Srečala sva ga z očetom, pozdravil naju je in oče ga je še vprašal:

«Kaj pa ti kima kljuse tako klaverno in obira deteljne perinke?»

Dolgopeti Imbra pa se je bahavo odrezal, češ: «Joz, moj konj živi samo od štiriperesne detelje in radi tega je tako isker ter ognjevit».

Oče se je smejal in pognal.

To je bil torej ta Imbra in konj, katerega je užigala štiriperesna detelja.

Imbra prodajalec, kupec in mešetarji so pili pri sejmski stojnici «likof». Krog prodanega in od vseh občudovanega konja se je klatil cigan ter ogledoval še vedno nemirno žival od vseh strani. Konj je neprestano hrzal, kopal z nogami in držal rep na kvišku, kakor da bi dirjal v galopu.

Hrvatki so popili «likof», si še enkrat segli v roke, kupec je odštel denar. Imbra je snel klobuk in spustil vanj izkupiček, pomolil klafeto konju pod nos, se pokrižal in se nato poklonil po hrvaško-mešetarski navadi z neimenovanim delom telesa v zadnji pozdrav živali. Novi gospodar je odvezoval konja, pristopil je k njemu že omenjeni cigan in mu nekaj pošepnil. Kupec je očividno osupnil na pošep in segnil z desnico konju od vratu, tapljaje ga po hrbtu — pod rep — in stisnil. Spustil je konjski rep, vtaknil prste v usta in nato pa prokrel Imbretu ota in majko in vse, kar je svetega in nesvetega na zemlji, pod njo in nad zvezdami.

Se pred trenutki blaženi in od vseh domačinov blagrovani Imbra je prebledel — — — Vsi, ki so pili «likof», so se začeli zanimati za ta začarani konjski rep in vsak, ki se ga je preveč dotaknil, je zaklel — — —

Konj je imel skozi rep zabodeno dolgo iglo. Ze rana skozi kost ga je skelela, a ko je mahnil količkaj z repom, se je sam pičil ter dregnul v zadnji del in radi tega je tako nestrpno hrzal in prskal, kopal z nogami in po možnosti ter kljub muham držal z iglo oboroženi rep kvišku.

Od vseh strani so se stegnile po prebledem Imbretu hrvaške in ciganske roke, izkupiček so mu izrgali

val ognja, so bili tudi dani potrebni predpogoji za kuhinjo. V tem času je že jel spoznavati koristnejše pripravljati na okusnejši način za svojo hrano. Začel je tudi obdelovati zemljo, v katero je vsejal seme današnjih kmetijskih rastlin. Obenem si je udomačil tudi nekatere živali, ki so mu pomagale pri obdelovanju zemlje, nosile tovore in dajale tudi neposredno hrano v obliki mleka in mesa. Od te dobe naprej je mogel človek na polju kmetijstva že uspešno gospodariti.

Obdelovanje zemlje.

Obdelovanje zemlje se je vršilo v začetku na najbolj enostavni način. Rahljali so jo pred setvijo z različnimi lesenimi pripravami, kakor kavliji, prirotenimi lesenimi lopatami itd., katere so znali že dokaj spretno uporabljati. Kamen je služil kot kij in kot ognjišče pa pečenje mesa. To je bila kamena doba kot predhodnica sedanje železne dobe. Ljudje kamene dobe so se naselili samo po najrodovitnejših krajih, kjer ni bilo velike suše, niti preveč moče, ne zime in tudi ne prevelike vročine. Zategadelj so bili tudi zelo srečni takratni ljudje.

Vse to je danes nemogoče. Zemlja je čimdalje bolj obljudena, njena poprejšnja rodovitnost pa tu in tam ponehava, čeravno je boljše obdelujemo. To nam bo razumljivo iz tega, če pomislimo, da je danes tisočkrat več ljudi na svetu kot nekdanj, površina zemlje pa je ostala ena in ista. Zategadelj se moramo zadovoljiti tudi s slabšimi legami in zemljo ter boriti z vsemi mogočimi težkočami, da pridelamo toliko živeža, kolikor je potrebno za življenje današnjega števila ljudi. Vedno naraščanje ljudske množice je torej vzrok, da je na svetu čimdalje težje živeti. Ne toliko mišičave roke, ampak iznajdljiv in bister razum, ki stika zmirom po novih virih za prehrano, nas vzdržuje še na površju.

Jasno je in vsako mora priznati, da je od kmetovalca odvisno celo svetovno gospodarstvo v sedanosti in bodočnosti. Ker ne moremo zadrževati številčne množice človeškega rodu in tako omejiti potreb ljudstva, nam je treba misliti na drug izhod iz stiske za vsakdanji kruh — na zvišanje proizvodov naše zemlje.

Prva in največja naloga vsacega poljedelca torej je, da skuša čim več proizvajati. Da to dosežemo, je potrebno, da si podredimo glavne činitele zemlejske proizvodnje, zemljo, zrak in svetlobo v našo službo ter jih izkoriščamo kar najbolje. V kmetijskih šolah se dajejo navodila, kako je izkoriščati naravne snovi in sile in kako na umen način obdelovati zemljo. Popolnoma upravičen je klic po ustanavljanju kmetijskih šol in odstaviti nestrokovnjakov z oskrbnih mest. Nestrokovnjaki so škodljivci kmetijskih gospodarstev, in sicer zategadelj, ker ne vedo izrabljati njim v nadzorovanje poverjene zemlje v najvišji meri. Glavni namen agrarne reforme je, zvišanje produkcije z intenzivnejšim obdelovanjem; istotako nalogo imajo tudi gospodarske zadruge, namreč pospeševanje proizvodnje pridelkov.

Zaključek.

Kot gospodarju dela in proizvodov bi kmetovalcu po vsej pravici pripadalo, da bi imel tudi državno upravo v svojih rokah. Le na ta način bi bila dana garancija za dobro oskrbo cele države z zemeljskimi proizvodi.

in ga tirali med batinanjem, kričem ter kletvicami k steburu, kjer se je pred njim vical ter zvijal pod batinami štajersko-mešetarski tat podplatov.

Imbreta je zadelo mnogo hujska batinaška obsodba in nje bliskovito nagla izvršitev kot štajerskega uzmočiča. Padale so po njem leskovke liti toča in najbrž do konca sejma — — — Kako in kaj se je zgodilo z Imbretovim konjem, ki se je hranil samo s štiriperesno deteljo, še do danes ne vem.

Kar dvojje težjih batinanj na enem in za mene pravem hrvaškem sejmu mi je bilo več nego dovolj. Ostavljal sem konjski in govejski sejmi, ker je začelo pogrmevati ter se nevarno pripravljati na dež. Napojil sem konja in kmalu nato se je vrnil tudi oče. Jedla sva in oče ni niti z besedico omenil batin, ker je bil preizkušen sejmar, pač pa me je spomnil na nevarnost dežja. Napregla sva, pognala in že je začelo na debelo škrapati. Dež se je ulil, oče je razprostril marelo, meni pa naročil, naj razvijem po nogah oni takozvani «spricleder», da ne bova mokra po kolenah. Hoteč izpolniti očetovo povelje, sem prebledel kot pred dobro uro Imbra. Spricledra ni bilo, nekdo ga je bil v moji odsotnosti odrezal prav vtik in si ga prisvojil na tatinski način. Tudi oče je zapazil tatvino in mi po hrvaško na kratko prismlol zaušnico, da bi bil skoraj padel pod konja. Brez preiskave in zaslišanja sem bil batinan z roko na vozu, a ne, ker sem jaz kradel, ampak ker sem zanemaril službo stražarja, gledal dvojno batinanje na Hrvaškem; zdaj sem ga občutil sam na lastni koži in v rojstnem kraju svojega očeta na potu iz Lesinč proti Miljani.

Bogzna kdo nam je odrezal «spricleder». Ze koš otrok sem si bridko zapomnil rojstni kraj mojega očeta, kjer sem videl batine izpred oltarja, na sejmišču in jih okusil na vozu na lastni koži . . .

Pri mojih napolbratih Hrvatih so bile batine udomačene že leta 1897, ko sem jih prvič videl in njih trpkost okusil in še danes ti ubogi Hrvati tožijo, da jih batinajo . . .

Lahko je priporočati recept batinanja, da se ga zagovarjati, svarilno je gledati njegovo izvršitev, a sam vrag naj požira batinaško zdravilo . . .

Državno gospodarstvo je v veliki meri odvisno od posameznih gospodarstev; čim bolj so urejena posamezna gospodarstva, tem boljše je urejeno tudi državno gospodarstvo.

Akoravno ponekod že dokaj intenzivno gospodarimo in mnogo proizvajamo, vendar to nikakor ne bo zadostovalo za bodočnost. Prišla bo nekoč doba, ko bo celi svet izgledal kot en sam vrt, pa še kljub temu ne bo vsega dovolj. Kedo li bo potem prevzel odgovornost za prehrano človeštva? Gotovo nikdo drugi kot kmetovalec.

Kmetovalci! Zavedajmo se te naše velike odgovornosti za človeško družbo in zahtevajmo zato najširšo svobodo in pravico samoodločevanja, kajli od nas in našega dela je odvisno svetovno gospodarstvo sedaj in v bodočnosti.

Ivan Stampar, oskrbnik graščine Ormož.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pri določevanju novih taks se je, kakor je že na drugem mestu povedano, zopet pokazalo, kako zaslombo in zaveznitvo ima samoradikalna vlada za vsako protiljudsko delo pri demokratih in pri srbskih zemljoradnikih. Demokratski listi še vedno hujskajo vlado proti Hrvatim in Slovincem, na eni strani bi zelo radi, če bi se začelo z obznanimi divjati po Hrvatskem, na drugi pa venomer trdijo, da je vlada popustljiva napram Hrvatim in Slovincem ter da popušča celo od ustavnih določil.

Za jesensko parlamentarno zasedanje 20. t. m. vlada ne kaže nobenih novih smeri svoje politike. Zagrožene nasilne mere za Hrvatsko vladi pred zunanjim svetom ne gredo v račun, na drugi strani pa zopet Pašič in še razni drugi odločilni člani njegove vlade ne kažejo nobene prave volje za ugoditev nujnih in upravičenih zahtev proticentralistične opozicije. Od zunaj se kaže vedno več zanimanja in pozornosti za naše razmere. Pred kratkim so bili v Beogradu angleški politiki, med njimi tudi par poslancev in Beograd je ob tej priliki z vso silo hotel pokazati svojo slabo stran. Listi so smešili in zmerjali hrvatski pokret ter psovali tudi politike-tujce, ki se za naše notranje razmere zanimajo. Angleški parlamentarni člani so se seveda vsi ogorčeni odpeljali iz Beograda v Sofijo.

Od vsega, kar je Pašič prinesel, ministre še najbolj zanimava francosko zagotovilo, da dobi Jugoslavija kmalu 300 milijonov frankov posojila za oboroževanje. — Govorilo se je tudi o francoski pomoči za nas glede rešitve reškega vprašanja, konec tega pa je bil ta, da so v pondeljek Italijani nenadoma postavili Reki nekega svojega generala za poveljnika ter sporočili naši vladi, da se je zgodilo to v ohranitev reda in miru. Reka je torej pod italijansko oblastjo in vse govori za to, da je naša vlada na tihem na to že pristala ali pa, da je vse mogoče korake proti temu zamudila in da mora sedaj brez ugovora to dopustiti. Na vsak način raste Italiji pogum, ko je tudi v sporu z Grki dosegla, kar je hotela. Otok Krk drži. Z njim lahko vsak čas zapre Jadransko morje in ko se tu ni oglasilo Društvo narodov, se tudi radi Reke ne bo zlasti še radi tega, ker je Beograd doslej mirno gledal, kako se krši rapalska pogodba. Zunanja politika, ki jo vodi beograjska vlada, je vedno bolj samovoljna in nejasna in tudi glede za nas najvažnejše upostavitve odnošajev z Rusijo čujemo samo to, da so ruski begunci, Wranglovci in drugi vložili nekak ugovor, kakor da bi imeli sploh kaj govoriti v naši državi.

Hitra in delavna je vlada samo v tem, kar obremenjuje in izmoghava naše kraje in pa kar trebi ter meče naš življenj iz vseh panog državne uprave. Sedaj meče na veliko slovenske in hrvatske oficirje iz vojske med penzioniste, katerim pa v splošnem že leta in leta niti tega ne da, kar jim je dolžna po sprejeti obveznosti konference nasledstvenih ali iz bivše Avstrije nastalih držav, ki se je vršila leta 1921 v Rimu. Radikalna vlada nadaljuje na tem, kar so naši demokrati začeli, ki so slovenske uradnike in oficirje, ki niso bili posebej pri njih zapisani, označevali v svoji ostudni klečeplaznosti za nezanesljive. Vidi se, da hoče vlada vse slovenske in hrv. oficirje pometati iz vojske, dočim se neprestano imenujejo novi oficirji — Srbi in bo povišano sedaj 30 srbskih polkovnikov v novo vrsto brigadnih generalov. Velika množina slovenskih in hrvatskih oficirjev se upokojuje po starem zakonu, nekateri, prav redki Srbi pa že zdaj gredo v penzijo po novem vojaškem zakonu, ki še le stopa v veljavo.

VOLITVE NA ČESKEM.

V nedeljo so se po celi češkoslovaški državi vršile občinske volitve. Nastopilo je mnogo strank zlasti po večjih mestih. Socijalni demokrati razdeljeni na češke in nemške so mnogo izgubili, pridobili so komunisti in okrepili so se tudi mladoliberalci ali narodni demokrati s svojimi zavezniki narodnimi socialisti. Svoje postojanje je popolnoma obdržala Ljudska stranka, ki ima največje uspehe na Slovaškem. V Pragi so dobili češki narodni socialisti 22 mandatov, komunisti 19, napredni socialisti 1, češkoslovaški socijalni demokrati 9, narodni demokratje 23, hišni posestniki 1, najemniki 1, združenje vojakov-gažistov 1, nemško-politična delavska stranka 4, konzumenti 1, ljudska stranka 6, obrtna stranka 7 in agrarci 2 mandata.

NEMCIJA.

Nemška vlada pripravlja temeljito valutno reformo in pa nov načrt za odplačevanje vojnih odškodnin. Če

bodo zavezniki s temi predlogi zadovoljni, potem bo Nemčija stavila naslednje temeljne pogoje: neoviran promet s Poruhrjem ter preprstitivne železniške in celokupne civilne uprave v nemške roke.

GENERALSKA VLADA V SPANIJI.

Pretekli teden je bil nenadoma izvršen preobrat v Spaniji. Izvršili so ga generali z vojsko, vlado razpustili ter jo nadomestili z oblastniško družbo 8 generalov. Vodja prevratnikov general De Rivera se je imenoval za predsednika te vlade. Prevrat ni bil naperjen proti kralju, ampak samo proti vladi, ki se je večkrat menjala ter sestavljala iz raznih strank, a ni mogla zboljšati položaja v državi. Sedaj hočejo generali pokusiti svojo srečo.

Naši poslanci med ljudstvom.

Shod Delavske zveze in ustanovni občni zbor okr. Delavske zveze za celjsko okrožje se vrši v nedeljo, dne 23. t. m. ob 10. uri popoldne pri Belem volu v Celju (vrtna dvorana). Na shodu govori ali gospod poslanec Kremžar iz Ljubljane ali predsednik Delavske zveze za Slovenijo dr. Gosar. Po shodu je ob pol drugi uri sestanek okrajnih zaupnikov DZ celjskega okraja in razgovor o podrobnem organizatoričnem delu. Tovariši in tovarišice! Udeležite se v velikem številu važnega shoda in sestanka.

Shodi SLS v Prekmurju. Dne 8. septembra se je vršil shod SLS pri Sv. Heleni (Pertoča). Predsedoval je g. Kolmenko, župan iz Veščislavec. Govoril je g. poslanec Šiftar. Tolmačil je poslušalcem politični položaj v naši državi, ki je nastal vsled nespravljivosti centralistov, razpravljal o nalгах in borbah revizionističnega bloka, o položaju, ki je nastal vsled Radičevega potovanja v inozemstvo. Končno je izjavil, da bo naša stranka vztrajala za istinito avtonomijo slovenskega naroda. Jugoslov. klubu se je ponovno izreklo popolno zaupanje. — Dne 8. septembra po sv. maši se je vršil shod SLS za celo faro. Govorila sta poslanec Šiftar in tajnik Švikaršič. Tudi tukaj se je ljudstvo izreklo, naj naši poslanci vztrajajo in zahtevajo zakonodajno avtonomijo. — Shod SLS v Gornji Lendavi se je dne 9. sept. jako dobro obnesel. Predsedoval je g. Franjo Bračič, po sestanku in predsednik KZ. Govoril je poslanec Šiftar. Tudi na tem shodu je ljudstvo izreklo Jugoslov. klubu popolno zaupanje.

Kotlje. Dne 16. septembra se je vršil pri nas dobro obiskan shod. Udeležili so se ga večinoma kmetje, nekaj je bilo tudi delavcev. Tudi nasprotniki so bili navzoči, a se ni eden ni oglašil. Poslanec je pojasnjeval ljudem boj v parlamentu in stavil vprašanje, ali smatrajo zborovalci delo poslancev SLS za pravilno ali ne. Na to vprašanje so zborovalci izrazili vodstvu in poslancem polno zaupanje. Po shodu so kmetje še stavili razna vprašanja.

Ojstrica nad Dravogradom. Dne 13. septembra je imel tukaj sestanek zaupnikov SLS naš g. poslanec Kugovnik. Obrazložil je delovanje poslancev Jugoslov. kluba v narodni skupščini. Zaupniki so izrekli polno odobravanje parlamentarnega dela in pozivali poslance, naj z isto delavnostjo v narodni skupščini vztrajajo tudi v nadaljnjem boju.

Dr. Hohnjec je imel v nedeljo, dne 16. septembra pri Sv. Juriju ob Ščavnici politični shod, ki je izvrstno uspel. Obisk je bil prav obilen. Prišli so v precejšnjem številu tudi taki, ki niso ali vsaj dosedaj niso bili pristaši naše stranke. Potek zborovanja jih je uveril, da je naša stranka edina, ki dosledno in energično brani slovenskega ljudstvo ter da se usoda slovenstva in zlasti slovenskega kmeta ne more in ne sme dati v druge roke. Zborovanju je predsedoval načelnik krajevne organizacije župan Horvat. Poslanec dr. Hohnjec je z veliko pazljivostjo slušajočemu občinstvu tolmačil velika vprašanja, ki so sedaj na vrsti v zunanji politiki. Evropa še ni prišla do miru, po njenem telesu še vedno gredo krčeviti pretresljaji. Spor med Francijo in Nemčijo se ne more poravnati. Nemčija ne more plačati, Francija pa ne more odstopiti od svojih zahtev. V tej borbi Nemčija vedno bolj omahuje ter je prišla do roba gospodarskega prepada. Na jugu Evrope pa ogroža mir pohlepni in ošabni italijanski fašizem, ki se zaletava v vse sosedne države, hoteč jih podjarmiti italijanskemu nadvladstvu. Mussolini gazi med Italijo in Jugoslavijo sklenjene pogodbe ter grabelživje izteza svoje roke po Reki in njenemu pristanišču. Od naše vlade zahtevamo, da naši državi ohrani vsaj to, kar ji zajamčujejo sklenjene pogodbe. V notranjosti naše države vlada zmeda in nezadovoljnost je dosegla vrhunec. Centralizem, ki je samo orodje v rokah velesrbstva, kakor nevarna kislina razkraja in razdira sestav naše države. Odgovornost za to nosijo ne samo srbski poslanci, ki so glasovali za centralistično ustavo, marveč tudi slovenski poslanci, demokrati in samostojneži. Zločin, ki so ga s tem storili nad slovenskim narodom, ne bo nikdar pozabljen in njim nikdar odpuščen. Te stranke tudi nosijo odgovornost za vse zakone, ki jih ustvarja centralizem: za vojaški zakon, za povišanje davkov, za kuluk in vse druge slabe posledice centralističnega ustroja države. Slovenska ljudska stranka bo vedno krepko držala v svojih rokah ter bo dvigala kvišku zastavo slovenske samostojnosti. V zvezi z drugimi avtonomističnimi strankami bo odločno in vztrajno vodila borbo za avtonomijo Slovenije in njenega naroda. Navzoči, ki so z veliko pozornostjo sledili izvajanjem, so na predlog predsednika Horvata enaglasno izrazili odobravanje in popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba. Zborovalci so na to sklenili resolucije, v katerih protestirajo zoper

upeljavo kuluka v Sloveniji, zoper ukinjenje jesenskih šolskih počitnic na deželi ter zahtevajo, da vlada ne sme kakor do sedaj zapostavljati interese slovenskega vinogradništva, marveč jih mora braniti pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami, zlasti z Avstrijo. — Popoldne je poslanec dr. Hohnjec govoril podučne in bodrilne besede jurjevski mladini, ki se je v obilnem številu zbrala na sestanku maldinskih organizacij.

Olimje pri Imenem. Tukaj sta se vršila v nedeljo, dne 16. septembra dva zelo lepa shoda. Govorila sta poslanec Vrečko in tajnik Deželak. Poročilo poslanca o delovanju Jugoslovanskega kluba so zborovalci z navdušenjem sprejeli in soglasno izrekli našim poslancem zaupnico.

Artiče pri Brežicah. Namesto poslanca Žebota, ki je bil nujno zaposlen v finančnem odseku narodne skupščine v Belgradu, je imel pri nas dne 16. septembra shod tajnik Krajnc. Govornik je razložil potek političnih dogodkov od zadnjih volitev, ko je slovensko ljudstvo izreklo svoje zaupanje SLS, pa do Radičevega odhoda na Angleško. Razmotrival je vprašanje, ali je upanje, da bo Radič v Londonu kaj dosegel? Ali bodo Angleži pomagali Radiču, ki doma ni hotel iti v narodno skupščino, da bi tam poskusil doseči avtonomijo? Ali bodo v pomoč republikancu Radiču Angleži, ki so na Bolgarskem pomagali vreči Stambulijskega, zato da bi utrdili monarhizem (vlado kralja)? Ni verjetno, da bi se Angleži vmešavali v notranje razmere Jugoslavije, dokler je pri nas mir, večji mir nego v drugih državah. Poleg tega imajo Angleži danes velike skrbi glede Porurja, v sporu med Grki in Italijani, v vprašanju Reke, doma pa se morajo brigati za to, kako nasiti poldrug milijon delavcev, ki nimajo dela! In končno: Angleška danes ni več gospodarica Evrope, ampak največji vpliv ima Francija. Iz vseh teh razlogov se Radičevci po pravici bojijo, da bo Radič prišel iz Londona še bolj prazen nego je prišel tja. Krivdo nosi pač Radič sam, ki meni, da mu bodo Angleži dali zastoj »republiko«, ali bolje samostojnost Hrvatske, za katero so on in njegovi poslanci doma delali — z nedelavnostjo za pečjo. Ali ni žalostno, da se 21 poslancev SLS noč in dan mora truditi in ubijati v Belgradu za avtonomijo in pravice Slovencev, dočim Radič ni storil niti tega, kar bi lahko storil: da bi prišel našim poslancem na pomoč v narodno skupščino, kakor je to objubil? Zborovalci so sprejeli govor z velikim razumevanjem in odobravanjem dosedanje taktike Jugoslov. kluba.

NASE PRIREDITVE.

Velika narodna slavnost v Št. Ilju v Slov. gor. bo v nedeljo, dne 23. septembra popoldne. Glasbena Matica v Mariboru pride, da nas navduši, razvedri in razveseli z lepo slovensko pesmijo. Slovenski govorniki bodo vzbujali v našem obmejnem narodu zavest in odpor. Pridite v obilnem številu!

Orlovski prireditve v Št. Ilju v Slov. gor. se je zadnje nedelje prav dobro obnesla. Odsek Št. Ilj je ob prihodu mariborskega vlaka sprejel na kolodvoru mariborske brate, s katerimi so skupno odkorakali k župnijski cerkvi, kjer so bile večernice. Točno po sporedu so ob pol 16. uri prišli s telovadbo ter izvajali proste vaje najprej člani, potem članice, za njimi deški naraščaj in gojenke. Živahno ploskanje občinstva je spremljalo vsak nastop. Nato je pozdravil veleč. gospod župnik šentiljski E. Vračko v navdušenem govoru Orle iz Maribora in pozival vso mladino, da po vzgledu Orlov stopi v armado bojevnikov za lepe in visoke cilje kršč. maldinske organizacije. Slavnostni govornik g. Ivo Peršuh iz Maribora pa je v globokozasnovanem govoru povdarjal cilje orlovstva in kočno slovesno sprejel članice odseka Št. Ilj v orlovske vrste. Po govoru so nastopili bratje iz Maribora z boks-vajami, kar nam je bilo čisto novo. Zelo mične so bile simbolične vaje članic iz Maribora. Glede orodne telovadbe, ki je sledila kot zadnja točka, pa je bila slišati od vseh strani le pohvala. Naj ostane ta dan vsem Orlom v prijetnem spominu, kot dan priznanja za njihov trud v telovadnicah. Vsem udeležencem pa iskreni Bog plačaj za številni obisk.

Občni zbor Orla v Slov. Bistrici. V nedeljo, dne 30. septembra 1923 se vrši v društveni sobi okrajne hranilnice občni zbor Orla. Vsi člani in somišljeniki ste vabljeni v obilnem številu.

Savinjsko orlovsko okrožje. V nedeljo, dne 23. t. m. se vrši okrožni občni zbor v Št. Pavlu ob 1. uri popoldne v društvenem domu. Pozivljamo bratske odseke, da pošljete svoje zastopnike, posebno bližnji odseki se udeležite v večjem številu. Občni zbor je važen, ker se bodo zasnovale nove smernice za nadaljni razvoj. Pridite tudi prijatelji Orlov. Bog živi!

Knetsko katoliško izobraževalno društvo na Frankolovem priredi na kvaterno nedeljo dne 23. t. m. popoldne ob pol 4. uri v Društvenem domu veselico z igro »Zupanova Micika«. Med odmorom nastopi domači tamburaški zbor. Po igri pa se zapoje več narodnih pesmi. Gostje se prijazno vabijo, da pridejo v obilnem številu.

Tedenske novice.

Pogreb rajnega g. kanonika Jožefa Mešičeka v Brežicah je pokazal, koliko ugleda in ljubezni je užival ranji g. dekan ne samo med navadnim ljudstvom in med svojimi stanovskimi tovariši, ampak tudi med višjimi sloji in celo pri političnih nasprotnikih. 48 duhovnikov iz domače in tujih dekanij, iz Hrvatske in sosedne Kranjske ga je spremlilo k zadnjemu počitku.